

พัฒนาการผลิตเอทานอลจากถ่านหินจีน ลดการพึ่งพาพืชพลังงาน

การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเอทานอลจากถ่านหินของจีน เป็นยุทธศาสตร์ในการแสวงหาความมั่นคงด้านพลังงาน ลดการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าพลังงานจากต่างประเทศ ลดการผลิตเอทานอลแบบดั้งเดิมที่ใช้พืชผลทางการเกษตรอย่างข้าวโพดหรือมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์เปิดเผยว่า สนค. ได้ติดตามสถานการณ์การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเอทานอลจากถ่านหินของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเริ่มผลิตเอทานอลจากถ่านหินเชิงพาณิชย์มาตั้งแต่ปี 2555 ปัจจุบันจีนมีกำลังการผลิตเอทานอลจากถ่านหินกว่า 1 ล้านตันต่อปี โดยในปี 2566 จีนเป็นผู้ผลิตเอทานอลอันดับ 5 ของโลก ผลิตได้ 3,596.14 ล้านลิตร รองจาก สหรัฐฯ (58,673.88 ล้านลิตร) บราซิล (31,267.50 ล้านลิตร) สหภาพยุโรป (5,450.99 ล้านลิตร) และอินเดีย (5,413.13 ล้านลิตร) (ที่มา: statista.com) โดยประเทศผู้ผลิตเอทานอลที่สำคัญของโลกอย่างสหรัฐฯ และบราซิลยังคงใช้ข้าวโพด อ้อย หรือพืชพลังงานอื่น ๆ อาทิ มันสำปะหลัง และข้าวฟ่าง เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต ซึ่งการใช้วัตถุดิบแบบดั้งเดิมส่งผลกระทบต่ออุปทานพืชอาหารของมนุษย์ รวมทั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ราคาพืชเศรษฐกิจในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง ทำให้จีนเร่งพัฒนาการผลิตเอทานอลโดยใช้ถ่านหินซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีมากในประเทศ เพื่อความมั่นคงทางอาหารและลดการพึ่งพาการนำเข้าข้าวโพดและมันสำปะหลังจากต่างประเทศ

ปัจจัยสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนความต้องการใช้เอทานอลจากถ่านหินของจีนมีด้วยกันหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในการแสวงหาความมั่นคงด้านพลังงาน ด้วยขนาดประชากรที่มากเป็นอันดับต้นของโลก และจากขนาดเศรษฐกิจที่ขยายตัวต่อเนื่อง ทำให้จีนมีความต้องการด้านพลังงานเพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงจำเป็นต้องแสวงหาเชื้อเพลิงทางเลือก ซึ่งจีนมีปริมาณถ่านหินสำรองในประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ความกังวลด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ความต้องการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นำไปสู่การลดการใช้ถ่านหินในประเทศ เพื่อลดมลพิษของจีน เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้จีนหันมาพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเอทานอลจากถ่านหินอย่างจริงจัง รวมถึงนโยบายและการสนับสนุนจากภาครัฐ ในด้านการวิจัยและพัฒนาในอุตสาหกรรมการผลิตเอทานอลจากถ่านหินของรัฐบาล และการกำหนดนโยบายที่ช่วยสร้างอุปสงค์ของเอทานอลจากถ่านหินภายในประเทศ ทำให้ภาคอุตสาหกรรมดังกล่าวเติบโตอย่างก้าวกระโดด โดยตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้ประกาศเป้าหมายชัดเจนในการผลักดันเชื้อเพลิงชีวภาพ E10 สู่ตลาดยานยนต์ภายในประเทศ

แม้ว่าเทคโนโลยีการผลิตเอทานอลจากถ่านหินของจีนจะก้าวหน้าไปมาก แต่การพัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) สามารถลดต้นทุนการผลิต ให้สามารถแข่งขันได้กับการผลิตเอทานอลจากข้าวโพดและมันสำปะหลังนั้น ยังต้องใช้เวลาในการวิจัยและพัฒนา ที่ผ่านมามีจีนนำเข้ามันสำปะหลังเส้นจากไทยเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเอทานอลจากถ่านหินของจีนเพื่อลดแรงกดดันต่ออุปทานพืชอาหาร สร้างความมั่นคงด้านอาหาร และลดการพึ่งพาการนำเข้า จะทำให้ความต้องการนำเข้าวัตถุดิบทางการเกษตรอย่างผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้ผลิตเอทานอลของจีนอาจลดลงในอนาคต รวมทั้งหากจีนสามารถพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเอทานอลที่มีประสิทธิภาพสูง เกิดการประหยัดต่อขนาด และมีราคาที่แข่งขันได้เมื่อเทียบกับการผลิตเอทานอลจากวัตถุดิบทางการเกษตร อาจทำให้เอทานอลจากถ่านหินเข้ามาแทนที่เอทานอลที่ผลิตจากวัตถุดิบทางการเกษตร ส่งผลกระทบต่อราคาเอทานอลในตลาดโลก และราคาขายเอทานอลในประเทศของไทยได้ในที่สุด

“จากแนวโน้มดังกล่าว หากในอนาคตจีนลดการนำเข้ามันสำปะหลังลง ไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัว แสวงหาตลาดใหม่สำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ลดการพึ่งพาทลาดหลักเพียงตลาดเดียว รวมถึงขยายฐานการตลาดไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เพื่อช่วยกระจายความเสี่ยง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเพิ่มปริมาณการใช้มันสำปะหลังในประเทศไทย โดยใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม อาทิ ผลิตภัณฑ์ไปโอพลาสติก และอาหารสุขภาพ ที่ทำจากแป้งมันสำปะหลัง การส่งเสริมอุตสาหกรรมชีวภาพ เป็นต้น” นายพูนพงษ์กล่าว

ทั้งนี้ จากแดชบอร์ดวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics Dashboard) ของเว็บไซต์ คิดค่า.com พบว่า ระหว่าง มกราคม - มิถุนายน ปีนี้ ไทยส่งออกมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ รวมมูลค่า 1,718.06 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 15.98 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า โดยเป็นการส่งออกแป้งมันสำปะหลังดิบ มูลค่า 889.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 41.4 แป้งมันสำปะหลังแปรรูป มูลค่า 469.07 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.49 มันเส้น มูลค่า 328.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 63.13 มันอัดเม็ด มูลค่า 3.45 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 86.67 และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอื่น ๆ มูลค่า 27.46 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 34.64 โดยจีนเป็นตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอันดับ 1 ของไทย คิดเป็นร้อยละ 52.01 ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งหมดของไทย รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย (ร้อยละ 10.09) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 9.21) ไต้หวัน (ร้อยละ 5.00) และสหรัฐฯ (ร้อยละ 3.70) ตามลำดับ

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
5 สิงหาคม 2567